

Lidské mínění

Pohlaví: Muž

Věk (dříve): 0-33 Věk (nyní): 55

Vzdělání: Gymnázium, ČVUT fakulta elektrotechnická, obor elektronické počítače

Povolání (dříve): Systémový programátor v oddělení rozvoje VS Povolání (nyní):

Software account manager

Jak jste se měl, co jste dělal v této době například v roce 1985?

To je dobrá otázka, v roce 1985 jsem byl sledovaný STB, vlastně to bylo trošku kvůli takové hlouposti. Můj spolupracovník totiž v této době emigroval do Vídně, odkud poslal pohled kolegům z práce, v němž bylo objeveno i mé jméno. Od té doby jsem měl problémy na pracovišti a musel jsem změnit zaměstnání. Byl jsem nucen odejít z tohoto pracoviště.

Jezdili jste často na dovolené, když jste byl malé dítě?

Ano, jezdili jsme často na dovolené. Ze začátku, do roku 1964, jsme cestovali spíše jen po Čechách a Slovensku a po roce 1964, když se trochu uvolnila hranice, jsme jezdili do bývalé Jugoslávie, na území dnešního Chorvatska a Bosny, protože se tam narodila moje babička. Takže od roku 1964 jsme jezdili bez problému. V Jugoslávii jsme měli i plno příbuzných, díky kterým jsme mohli jezdit až do roku 1968 v podstatě volně přes hranice. Potom, od roku 1969, už jsme jezdili na základě výjezdních doložek.

A jak často jste dostávali výjezdní doložky, a co to vlastně bylo?

Byla to doložka, díky které jsme mohli cestovat. Ne každý ji dostával, obvykle ji rodiny dostávali tak jednou za tři roky. Někteří však doložku dostávali častěji, ale jen v případě, že k tomu měli nějaký důvod, nebo v případě, že to byli například komunističtí funkcionáři. Nevím, z jakého důvodu naše rodina dostávala výjezdní doložku a devizový příslib, který tehdy platil v Jugoslávii, skoro každý rok. Myslím, že to bylo opět způsobeno tím, že jsme měli v Jugoslávii příbuzné. Ale doložku jsme nedostávali do západních zemí, tam jsem se vlastně dostal až po roce 1986.

Co Vás učili na ZŠ o železné oponě a vůbec obecně o komunismu?

To je trochu komplikovaná otázka, já jsem končil ZŠ v období tzv. Pražského jara v roce 1968 - 69, začaly se vylepšovat vztahy mezi bloky a také se již objevovaly zločiny komunistů v 50. letech, a to bylo již v době, kdy jsem nastupoval na gymnázium. V této době došlo k uvolnění hranic, cenzury, takže nás učili v podstatě podobnou pravdu, podobnou verzi, jako se teď učíte vy.

Takže vás neučili například tu jednu ideologii komunismu, že komunismus je pro vás to nejlepší apod.?

Ano, toto nás učili na 1. stupni základní školy, pokoušeli se nám vtlouct do hlavy, že komunismus je opravdu dobrý pro naši budoucnost. Ale jak jsem již řekl, ke konci základní školy se začalo vše uvolňovat, mně v té době bylo okolo 15 let, takže jsem to dost vnímal. Tuto dobu si pamatuji, jako by to bylo včera.

Měl jste nějaká omezení v práci kvůli železné oponě, např. služební cesty?

Ano, omezení bylo jednoznačné do západních států, poprvé jsem se tam dostal, co se týče služebních cest, v roce 1986 jako člen vědecko-technické společnosti, jel jsem do Mnichova a doprovázel mě můj kamarád, který v tuto chvíli nemohl brát v potaz naše přátelství, ale hlavně musel dávat pozor na to, abych tam nezůstal, abych neemigroval. Jiné služební cesty na západ jsem až do roku 1989 nevykonával.

Cestoval jste po studiu?

Ano, po studiu jsem cestoval, ale pouze po státech RVHP, to znamená jen po socialistických státech, většinou východní část Německa, Maďarsko, částečně tehdejší Sovětský svaz a občas i do Polska, kam jsem se dostal jen zřídkakdy. Ačkoliv Polsko patřilo mezi socialistické státy, nebylo jednoduché se tam dostat. Já jsem měl tu výhodu, že jsem pracoval u firmy, která odkupovala polské počítače. Do západních zemí jsem vycestoval jednou za svým kamarádem na devizový příslib a výjezdní doložku, od té doby až do roku 1989 jsem jezdil jen po socialistických státech.

Co si myslíte o železné oponě?

Byla to nejhorší věc, která mohla nastat po válce, protože došlo k přerušení kontaktů mezi civilizacemi a mezi státy střední, východní a západní Evropy. Došlo k úplnému rozporu mezi těmi státy a určitě to nebylo dobře.

Jak jste reagoval na zrušení opony?

Samozřejmě s radostí, protože se uvolnila možnost cestování, ale také jsem si byl vědom toho, že toto uvolnění přinese spoustu problémů, každá svoboda je využitelná.

Závěr druhé části

V této části bych chtěla poděkovat panu X za poskytnutí rozhovoru a za sdílení jeho zážitků s naší generací, která nemá ani potuchy o tom, co se tu době komunismu dělo.